

DOOR
JOHAN POPPEN

SCHRIEVERS PROATEN EN VERTELLEN

W. C. 21. g. dr

Ons toal heurt d'r gewoon bie

'Boukenkist'

dan ook door de rijen, toen woorden als „eelsk”, „ridder-sloagen” en „palternaksie” werden gebezigd. Die hoor je niet elke dag en moeten dan ook wat de achterliggende gevoelens betreft uitgelegd worden aan „Hollandse” aanwezigen. „Doeknekt”, ja, dat moet je eigenlijk vóór je zien. Ja, en wat is nou een „miesgastert”...

Van zo'n „import” iemand

moet je overigens horen, dat andere dialecten veel vaker gebruikt worden om „lollig” te zijn dan het Gronings. Daar worden vaak heel serieuze zaken in beschreven. Een opmerking, die de gastheer weer nieuwe moed gaf. Niks minder dus, dat dialect. En wat die „ouderwetse” woorden betreft: ze moeten door schrijvers nu ook weer niet te opzettelijk in

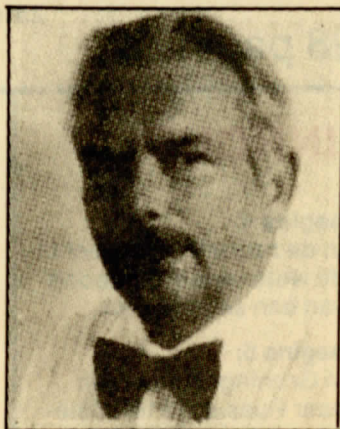
hun werk gebruikt worden. Aldus Nies Sap, die zei door veel te lezen zichzelf te hebben ontwikkeld als schrijfster in het Gronings.

Er zijn veel mensen, die met dat lezen van ons toal nogal moeite hebben. Ze verstaan haar wel, maar beginnen minder gauw aan het spellen van zo'n stuk in dialect. Nog een tip: doe dat toch en dan hardop. De vier in de Boekenkist deden dat ook door eigen verhalen „van vroeger” (meest „woar gebeurd”) voor te lezen. Wierth deed qua mimiek zijn image als verteller het meest eer aan en had ook nog het geluk, dat zijn vakantiebelevens over de hond Wodan (o toeval) werd geïllustreerd door een buiten het gebouw blaffende viervoeter.

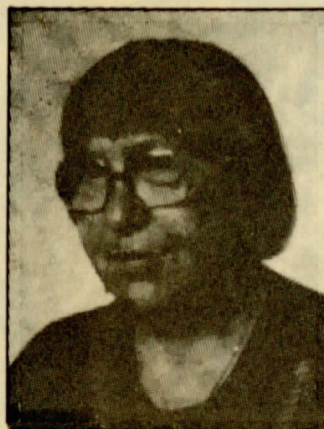
wil het, ook als boekje of bundel, verkopen. Dan kon men bevestigd zien bij het constateren, waarnaar de belangstelling in de gang naar de zaal uitging. Daar lag een populaire selectie uit „de Boukenkist” uitgestald, de voorraad van de stichting t Grunneger Bouk. Wie in Oude Pekela belangstellend blijft naar Grunneger schrijvers (Groninger schrijvers), kan ook

in de Bibliotheek terecht. En bij meester Wierth natuurlijk. Je waiten no ook, wat zien beduilen is mit ons dialect: hardop lezen, proaten en vertellen, dat t d'r gewoon bie heurt, bie het Nederlands.

grunneger schrievers groninger schrijvers

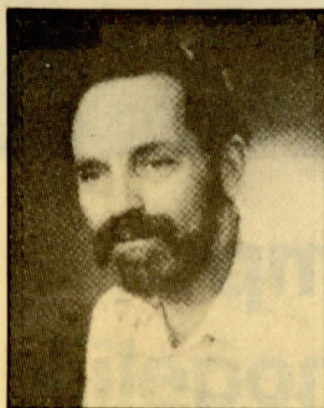
1

2

3

4

Zo stonden ze aangekondigd in het programma: 1. Jan J. Boer, 2. Nies Sap-Akkerman, 3. Gré van der Veen, 4. Henri Wierth, schrijvend en vertellend in het dialect.

Nies Sap verhaalde over een slachtoffer van deze consumptiemaatschappij, een soort Grunnens Piggelmee-vrouwetje: eerst een tv, toen een wasmachine, toen een auto. Uit de bezettingstijd stamde de bijdrage van Gré van der Veen en Jan Boer voerde uit zijn vroegere artspraktijk Haarm Pakke-daarm weer eens ten tonele. Hij liet de laiwerk zingen vol verlangen naar een vredig en gelukkig leven, ook voor kleindochter Judith.

Ja, of die ooit dialect zal praten zoals het hoort? Het mag, op school, maar echt les wordt er nog niet in gegeven. Daarom is het maar wat mooi, dat er deze weken van dit slag schrievers in het Grunnens in Pekelder basisschoolklassen te gast zijn, op uitnodiging van de Openbare Bibliotheek. De bibliothecaresse van het VOVOP (het Voorlopig Onderwijsvooringsgebied Oude Pekela, „import” dus) vond deze Grunneger initiatieven goed aansluiten bij de OPA-feesten, die het besef van eigenwaarde de laatste tijd weer hebben doen groeien.

En zo mout t ook mit toal. Alleen: met pure literatuur alléén maak je de massa daar niet warm voor. Er moet wel een beetje lol, beter nog: humor in,

„De bedoeling is...” Lastig is dat, als je van de bijna dagelijkse praktijk van het Nederlands denken en spreken ineens op Grunnens proaten overschakelen moet. Dan willen er in het begin nog wel eens wat „Hollandismen” insluipen. Geen schande, maar toch... „t Heurt nait”, zo liet een opmerkelijke toehoorder weten, toen Henri Wierth de oavend mit Grunneger schrievers in Oude Pekela had geopend met te vertellen wat er stond te gebeuren. Ie mouten eem joen best d'r op doun, moar den gaat t ook van-zulm.

Hai beduilde dus te zeggen, dat ons dialect „niks minder” is als het Nederlands. Als je dat nu maar vaak genoeg zegt, dan moet zo'n minderwaardigheids-complex op den duur wel verdwijnen. Haarm Maaier heeft daar al helemaal geen last meer van, die praat niet anders. De bijeenkomst in „de Boekenkist” was overigens „dubbeltalig” aangekondigd. „Grunneger schrievers” en dan daaronder: Groninger schrijvers”; „de Grunneger zangeres” oftewel „de Groninger zangeres”. Het leken wel Friese plaatsnaamborden. Onzin natuurlijk. Ieder weet wat Jan J. Boer, Gré van der Veen, Nies Sap-Akkerman en Henri Wierth zijn. Schrievers in het Gronings en laatstgenoemde wil dan ook nog liever verteller in dialect genoemd worden.

Lianne Abeln behoeft al helemaal geen nadere introductie meer. Ze begon ooit met chansons, maar er zit vandaag de dag maar zelden een woord Frans meer in haar repertoire, zozeer is zij de minstrele van het dialect, dat geen grenzen kent, geworden. Ook zij moest even op de knop drukken: „Dat klikte votdoalek” werd al gauw „Wie kunnen t goud mitnander vinden” en doar gong t hen, langs t Raitdaip, kastanjes zuiken, noar opoe's berrestee, waar de waarmte net zo weldadig aandeed als het een Groninger te moede kan worden, die het koolzoed ziet bloeien.

Dat sloeg aan in de zaal, gevuld met overwegend luisteraarsters. „Dij vinnen ales mooi”, had de gastheer tevoren al geconstateerd. Rimpelingen van hoorbaar genoegen gingen